

Др Марко ПЕЈКОВИЋ*
Научни сарадник
Институт за политичке студије, Београд

УСТАВ СФРЈ ИЗ 1974. КАО СИМПТОМ КОНСТРУКТИВИСТИЧКОГ ФЕДЕРАЛИЗМА

Супротно преовлађујућем гледишту, сматрамо да Устав СФРЈ из 1974. има погрешан третман у домаћој науци. Наводно, ради се о једном од пресудних узрока за распад Југославије 1991, због тога што је југословенску федерацију усмерио на изразито децентралистичку/конфедералну трајекторију. Међутим, ми настојимо да аргументујемо зашто је тај устав тек симптом правог узрока распада федерације који лежи у самом начину настанка југословенске федерације (конструктивистичка деволуција). Ту посебно поредимо југословенски случај са чехословачким – обе федерације настале на исти начин и распале се, али је Чехословачка у тренутку распада, за разлику од Југославије, имала централистички федерални устав (чешки фасадни федерализам). Следствено, фрагилност југословенске федерације као неспособност да се издржи велики интерни или екстерни шок (грађански рат или тектонске промене у светској политици) није резултат ових или оних уставних одредби, већ недостатка инфраструктурних претпоставки за робусни федерализам који краси само еволутивне федералне поретке (претходно независне државе које агрегирају у федерацију).

Кључне речи: Устав СФРЈ из 1974, конструктивистички федерализам, еволутивни федерализам, деволуција, сецесија.

Marko PEJKOVIĆ, PhD
Research Associate
Institute for Political Studies, Belgrade

THE 1974 CONSTITUTION OF THE SFRY AS A SYMPTOM OF CONSTRUCTIVE FEDERALISM

Contrary to the prevailing view, we believe that the Constitution of SFRY from 1974 has been wrongly treated in domestic science. Allegedly, it is one of the decisive causes for the breakup of Yugoslavia in 1991, because it directed the Yugoslav federation on a distinctly decentralist/confederal trajectory. However, we try to argue why that constitution is only a symptom of the real cause of the collapse of the federation, which lies in the very way in which the Yugoslav federation was created (constructivist devolution). Here we especially compare the Yugoslav case with the Czechoslovakian one - both federations were created in the same way and disintegrated, but at the time of disintegration, Czechoslovakia, unlike Yugoslavia, had a centralist federal constitution (czech facade federalism). Consequently, the fragility of the Yugoslav federation as an inability to withstand a major internal or external shock (civil war or tectonic changes in world politics) is not the result of any constitutional provision, but rather such fragility stems from the lack of „infrastructural” assumptions for robust federalism that can only be found in evolved federal orders (previously independent states which aggregate into a federation).

Keywords: Constitution of SFRY 1974, constructivist federalism, evolutionary federalism, devolution, secession.

* <https://orcid.org/0009-0004-5920-1381>, pejkovic.braman.marko@gmail.com, 061/5270585.